

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНИЙ АВІАЦІЙНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
НАВЧАЛЬНО-НАУКОВИЙ ГУМАНІТАРНИЙ ІНСТИТУТ
КАФЕДРА АВІАЦІЙНОЇ ПСИХОЛОГІЇ**

**МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ З ПІДГОТОВКИ
СТУДЕНТІВ ДО ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТЬ**
з дисципліни «Диференціальна психологія»
за напрямом підготовки 6.030102 «Психологія»

Укладач:

доцент кафедри авіаційної психології
О.В.Сечейко

Методичні рекомендації розглянуті та
схвалені на засіданні кафедри авіаційної психології

Протокол №
_____ від «___» _____ 2021 р.

Завідувач
кафедри Л.В.Помиткіна

**Зразок методичних рекомендацій
з підготовки до практичних занять**

Модуль № 1

"Теоретико-методологічні основи диференціальної психології. Природозумовленні чинники індивідуальних відмінностей "

Практичне заняття 1.4

1. Системно - структурний підхід до вивчення індивідуальності.
2. Основні принципи системного підходу.
3. Теорії індивідуальності С.Л. Рубінштейна, Б.Г. Ананьєва, К.К. Платонова.
4. Теорія інтегральної індивідуальності В.С. Мерліна.
5. Сучасні тенденції системного вивчення індивідуальності.

У ході підготовки до першого питання необхідно звернути увагу на принципову різницю між основними підходами до вивчення індивідуальності. Більшість досліджень з диференціальної психології довгий час носили автономний характер і були спрямовані на вивчення окремих індивідуальних структур – інтелекту, темпераменту, здібностей – без пояснення взаємозв'язку між ними. Системний підхід став активно застосовуватися в диференціальній психології завдяки інтенсивному розвитку і відкриттям у галузі природничих наук. Ідеї цілісності особистості перестали бути виключно філософською категорією, натомість виникла сукупність питань, які стали предметом емпіричного дослідження. При розробці системних теорій індивідуальності вчені стали враховувати дані біології, генетики, фізіології вищої нервової діяльності. Успіхи в розвитку природознавства спонукали також до застосування в психології об'єктивних апаратних методів пізнання природи внутрішнього світу людини в її різноманітних складних взаємозв'язках з навколишньою дійсністю.

У другому питанні слід розглянути як взаємодіють в теоріях основні характеристики, загальні для будь-якої системи: цілісність, структурність, взаємообумовленість і взаємозв'язок різних структурних одиниць, ієрархічність, множинність (багатоплановість, відсутність однозначності трактування).

При підготовці до третього питання необхідно проаналізувати основні положення теорій щодо структури індивідуальності таких вчених як С.Л. Рубінштейна, Б.Г. Ананьєва, К.К. Платонова та знайти спільне та відмінне в трактуванні авторами основних детермінант індивідуальних відмінностей.

При розгляді четвертого питання важливо звернути увагу на принципи структурування В.С. Мерліним окремих проявів індивідуальних відмінностей, основні положення його теорії щодо закономірностей зв'язку між струпятого питактурними рівнями індивідуальності та індивідуальним стилем діяльності як системоутворюючим фактором.

При підготовці п'ятого питання необхідно розглянути суть теорій структурної організації індивідуальності таких вчених як В.М. Русалов та Е.О. Голубева, визначаючи при цьому актуальність проблеми практичного впровадження інтегрованого підходу до слідження детермінант прояву індивідуальності і того, що системність і комплексність потребують масштабного мислення та знань, які виходять за межі окремої науки і передбачають узгодження зусиль психологів, фізіологів, медиків, генетиків, культурологів та інших фахівців у галузі людинознавства.

Література

1. В.С.Мерлин. Очерк интегрального исследования индивидуальности. М., «Педагогика», 1986.
2. Голубева Э.А.. Способности и индивидуальность. М.: Прометей, 1994.
3. Русалов В.М. природные предпосылки индивидуального поведения как фактор становления индивидуальности человека. Журнал ВПД. Т. 34, в.3, 1989, с.403-414.
4. Сечейко О.В. Диференціальна психологія./ Підручник./ О.В.Сечейко .— К.: НАУ, 2014. - 300 с.

